

RENAȘTEREA

ORGANUL OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

Redacția și Administrația:
CLUJ, Str. Iuliu Maniu Nr. 31

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ
Abonament: 500 Lei la an

Redactor responsabil:
Protoiereu DUMITRU ANTAL

CUPRINSUL:

Sofron Vlad: De unde să începem?
Congresul Uniunii Advocaților din România.
Pr. Ioan Goron: Ioan Botezătorul.

Pr. Teodor Ciuruș: Nobilitarea popii Gavril
Ilea din Bârgău.
Cronică.

De unde să începem?

Cartea filosofului rus Soloviev „La Rusie et l'église universelle“, începe cu o legendă populară despre sf. Nicolae și sf. Casian. Această legendă ne spune că cei doi sfinți au fost trimiși într-o zi din paradis, ca să viziteze pământul. În drumul lor au dat peste un biet țaran, care se opintea zadarnic să-și scoată carul încărcat din noroiul, în care se afundase. Vino să-i dăm o mână de ajutor sârmanului om, zise sf. Nicolae tovarășului său. Acesta refuză pe motiv că nu se amestecă în lucrurile cari nu-l privesc și de teama de a nu-și murdări haina. Sf. Nicolae fără a ținea seama de acest răspuns, intră în tină, puse curajos umărul și ajută omului să-și scoată carul din noroi. Când cei doi sfinți s'au întors în raiu, unul cu haina curată și frumoasă, iar celalalt cu ea toată ruptă și murdară, sf. Petru întrebă pe cel din urmă, care e cauza că el se prezintă în acest hal? Sfântul povestește întâmplarea și atunci sf. Petru îl laudă zicând: Fiindcă tu ai ajutat aproapei tale în nevoie, fără să ții seama că îți murdărești haina, tu vei fi sărbătorit de 2 ori pe an și vei fi considerat ca cel mai mare sfânt după mine, de toți țărani din sf. Rusie. Iar tu sf. Casian, care de dragul de a-ți păstra haina curată ai refuzat a da ajutor aproapei tale, tu mulțumește-te cu haina curată și tu nu vei fi sărbătorit de cât numai la 4 ani odată.

Concepția populară ne înfățișează sub atitudinea celor doi sfinți, două feluri diferite de a interpreta creștinismul. În atitu-

dinea sf. Nicolae ni se prezintă creștinismul activ, iar sub cea a sf. Casian, creștinismul contemplativ, sau mai mult pasiv, dacă putem să ne exprimăm așa. Biserica noastră în trecutul ei istoric nu a practicat integral, pe cum nici nu a neglijat complet vr'una din aceste concepții, ci mai mult le-a combinat.

Cine urmărește azi cu atențiune cursul vieții noastre politice și sociale, constată cu durere că, el se îndreaptă din ce în ce mai mult pe alvii streine creștinismului. Carul vieții noastre politice și sociale, se afundă tot mai mult în noroiul păgânismului. Întrebarea este ce atitudine ia biserica în fața acestei priveri? Va urma exemplul sf. Casian, va răspunde cu un „nu mă amestec în lucrurile cari nu mă privesc“ și va rămânea alături de frământările sociale, într-o atitudine contemplativă? Ori va urma exemplul sf. Nicolae, va intra curajoasă în vârtejul luptelor și frământărilor vieții noastre sociale, amestecând în aceste frământări ceva din aluatul creștinismului? Azi mai mult ca oricând Biserica noastră trebuie să fie activă, trebuie să încreștineze ordinea socială, căci societatea noastră poartă pe frontispiciul ei eticheta creștină, în realitate însă, practică un păgânism cras. Iată ce spunea episcopul din Mencester în cuvântarea sa ținută la congresul din Stockholm „S'a vorbit multe — zicea el — despre civilizația creștină, dar s'a uitat să se aplice creștinismul. Rezultatul a fost că, spiritul s'a păstrat separat de materie. Doctri-

nele, bisericile, duminicile și serviciile divine, mergeau împreună într'o trăsură; politica, comerțul, industria mergeau în altă trăsură, toți foarte politicoși, dar își păstrau distanța". (Solidaritatea 1925 p. 60).

În cuvintele episcopului de Mencester se reoglindește perfect și viața noastră socială, care aproape în întregime scapă influinței principiilor creștine. Pentru schimbarea acestei situații s'au făcut și la noi, ca și în alte țări atât din partea unor ierarhi ca și din partea unor preoți de inimă — eforturi lăudabile. Aceste încercări rămân totuși niște începuturi izolate.

Se observă lipsa unor principii bine-stabilite, de cari să fie condus clerul nostru în întregime și cari să determine apoi o acțiune unitară și generală, pentru reîncreștinarea societății. Din acest motiv se pune întrebarea, de unde să începem și cu cine să începem? Cred că nu greșesc afirmând că, atât la sate cât și la orașe toată atențiunea trebuie să se îndrepte asupra creșterii tinerimii. În adunările preoțești, în conferințe religioase, în reviste bisericești, adese auzi vorbindu-se și vezi scriindu-se, despre necesitatea reîncreștinării societății, despre apostolatul laic etc., dar de unde și cu cine să începem, aceasta e întrebarea cardinală?

Vom începe noi cu reîncreștinarea celor bătrâni, cari în mare parte au scăpat de sub influința directă a bisericii? Ar însemna, să procedezi ca și un grădinar, care ar încerca să formeze coroana unui arbore nu până el este tânăr și mlădițele se pot ușor îndoi și modela, ci atunci când arborele este bătrân, iar mlădițele crengi groase, cari au pierdut mult din mlădioșenia de altădată. Acel grădinar care ar neglija să formeze coroana arborilor până ei sunt tineri, va trebui să plătească mai târziu această neglijență, dacă ar încerca totuși acel lucru, l-ar obține numai prin eforturi înzecite. Ori pe terenul pastoral cu durere trebuie să o spunem, noi constatăm prea adesea tocmai această neglijență și acele eforturi disperate, de a reface mai târziu ceea ce nu s'a făcut la timp. Noi încercăm să îndreptăm lumea pe calea bisericii, după ce a scăpat de sub influința noastră directă, când preotul nu mai vine decât în contact fugar, cu unii poate odată pe săptămână, cu alții însă odată pe an, ceea ce e cazul mai ales la

orașe. Ne putem da ușor seama, câtă influință mai poate avea un preot asupra unui astfel de credincios, cu care se întâlnește numai din Paști în Crăciun. Iată pentru ce, cel ce vrea să aibă enoriași crescuți în spiritul creștinismului, să înceapă cu educația tinerimii în acest spirit. Deci la întrebarea de unde să începem răspund: să începem eu creșterea tinerimii în spiritul creștin.

Auzi adeseori rostindu-se din partea reprezentanților bisericii cuvintele dela sfârșitul evangheliei lui Matei: „Drept aceea mergând învățați toate neamurile botezându-i în numele Tatălui și al Fiului și al sf. Duh, învățându-i să păzească toate câte am poruncit vouă...” Mântuitorul a cuprins în aceste cuvinte un întreg program misionar, care are două părți distincte. Atât în partea întâi, cât și în partea ultimă a acestui program, Mântuitorul stăruie asupra necesității de a învăța și numai în rândul al doilea ne vorbește despre administrarea tainelor. Totuși cei mai mulți dintre noi, în activitatea noastră pastorală inversăm ordinea stabilită de Mântuitorul în acest program, mărginindu-ne la administrarea tainelor, lăsând pe al doilea plan acțiunea de a învăța pe alții să cunoască și să păstreze ceea ce ne-a încredințat Mântuitorul. Din această cauză noi întâlnim adesea până și în rândurile oamenilor pretinși culți, o ignoranță aproape completă a învățăturilor creștine. Când întâlnim astfel de cazuri printre oamenii culți, însemnează că învățământul religios a influențat prea puțin asupra copilului din școala primară și a adolescentului din școala secundară, deși toți cei cari au absolvat școala secundară, s'au împărțit de acest învățământ în decurs de 11, sau 12 ani, socotind și cursul primar. Cum se explică această ignoranță însoțită de regulă de o apatie față de principiile religioase, la tinerii cari au terminat școala secundară și căroră li s'a propus studiul religiunii în decurs de atâția ani? Pentru a primi răspunsul la această întrebare, trebuie să ne oprim și să examinăm pe scurt mediul în care trăește elevul de școala secundară, iar pe urmă felul cum se propune studiul religiunii în școala secundară.

Mediul știm că este un factor foarte important, care exercitează o influință considerabilă asupra formării sufletești a co-

pilului. Ori mediul orășenesc cu moravurile lui atât de lax, exercitează o influință negativă asupra religiosității tinerimii școlare. Procentul cel mai mare din elevii școlii secundare ni-l furnizează și azi satul. Astfel partea cea mai mare din populația școlii noastre secundare, este desrădăcinată din frageda-i copilărie din sânul familiei dela sate, unde tradițiile religioase sunt încă respectate și adusă la orașe și plasată din lipsa de mijloace la gazde în cartierele dela periferie. În aceste locuri mulți nu sunt scutiți de a auzi vorbindu-se în fața lor despre lucruri obscene și de a vedea scene, cari numai edificatoare nu sunt. Acesta e mediul familiar în care petrec mulți 10 luni din an, tot timpul cât frecventează școala secundară. O mică parte din cei ce vin dela sate și cari sunt într'o stare materială mai bună, sunt plasați în familii culte. Din aceste familii culte ne vin și o altă parte din școlarii nostri. În aceste familii afară de puține excepții, tradițiile religioase nu mai sunt respectate, iar practicile religioase aproape complet neglijate. Aici se vorbește cu ușurătate și se zeflemează credința și reprezentanții bisericii. Copiii văd dela început dacă nu o ostilitate directă, totuși o indiferență față de credințele și practicile religioase. Școala în general lucră și ea negativ din punct de vedere religios. Elevi nu numai că nu văd profesorii din când în când la biserică, ci li-e dat să audă din partea lor dela catedră vorbind cu ironie și ușurătate despre credința și practicile religioase. Unii nu se sfiesc să le declare în mod autoritar și dogmatic în numele științei, de absurde. În plus se mai adaugă și literatura ușoară și de mulțori obscenă, de care sunt pline chioscurile, care căzând în mâinile elevilor îi otrăvește sufletește. Cam acesta e mediul orășenesc în care crește tinerimea noastră școlară. (Asupra acestor lucruri mai pe larg se poate consulta cu mult folos, studiul temeinic al dlui Lucian Bologa „Psihologia vieții religioase“, care aduce contribuții statistice foarte prețioase).

Ce opunem noi acestui mediu, care lucră negativ și chiar destructiv asupra religiosității copilului? Cu ce contrabalansăm noi această acțiune defavorabilă creșterii religioase a copiilor? Trebuie să mărturisim

că, prea adesea mijloacele noastre sunt insuficiente, pentru a ținea piept atâtor valuri contrare creșterii religioase a tinerimii. Nouă ne lipsesc adeseori profesorii, cari ei înșiși să fie preocupați și frământați serios de problemele religioase și din inima cărorora să țâșnească elanul necesar pentru predarea acestor probleme. În multe cazuri, profesorii se mărginesc la niște manuale, cari vor fi având multe date pentru memorie, multe împărțiri școlastice, le lipsește însă elementul care să sguđuie inima, și să o facă să vibreze favorabil pentru problemele religioase și morale. Pe lângă cauzele enumerate, dacă elevii nostri după terminarea școlii secundare în mare parte sunt indiferenți față de problemele religioase-morale, se datorește și faptului că, învățământul nostru religios e pus pe baze greșite. Credem noi oare că se pot crea convingeri religioase imblătind la niște manuale seci? Constituția noastră bisericească dă voie mirenilor să participe alături de preoți la conducerea acestei instituții, în raport de doi la unu. Ne mai mirăm noi când acești laici cari fac parte din corporațiile noastre bisericești și cari ca tineri erau indiferenți de problemele religioase, azi aduc în aceste corporații interesele lor cu totul de altă natură, decât bisericească? Câți dintre acești reprezentanți cari decid de bunul mers al bisericii, deși la o etate uneori destul de respectabilă, au cetit Noul Testament? Sunt convins că unii nici nu l-au avut în mână. Această situație bizară provine din faptul că, elevii noștri termină școala secundară, fără să fi avut măcar odată Noul Testament în mână, fără să mai vorbim despre cetirea lui. La baza învățământului religios să stea deci Noul Testament, căci altfel învățământul nostru religios nu are nici un suport, rămâne suspendat în aer. Am avut ocazia să mă aflu anul trecut într'o librărie, când un profesor de religie cerea o biblie spunând că, trebuie să o cumpere și să o așeze pe catedră să o vadă elevii, motivând că așa pretinde programa analitică. Iată păcatul nostru și peirea noastră, dacă nu ne desmetecim și nu ne reculegem! Facem pe terenul educației religioase, numai aceea ce ne prefund programele analitice, îndeplinim litera și ne scapă spiritul și intențiunea celui ce a al-

cătuțit programa. Căci nu a fost intenția celui ce a alcătuit programa de a considera Biblia ca o relicvie sfântă, la care elevii să se uite de departe, fără a cuteza să o atingă. Biblia trebuie să fie o carte în care tu ca profesor să cetești cât mai des. Aceasta e oglinda în care trebuie să-ți privești cât mai des sufletul și trebuie să obicinuești și pe elevi să se privească și multe coarde din sufletul lor vor fi atinse. Alături de sf. Scriptură învățământul religios să se sprijinească pe o literatură religioasă bine aleasă. *În special Noul Testament și literatura religioasă bine aleasă trebuie să formeze columnele, pe cari să se sprijinească învățământul nostru religios.*

Concluzia ce se desprinde din cele spuse este că, atât la sate cât la orașe, se impune fără întârziere începerea unei acțiuni unitare și generale, a câștiga tinerimea pentru principiile creștine. În forma aceasta noi vom începe să clădim biserica cu adevărat vie a lui Hristos. Altfel putem să ne temem de împlinirea unor preziceri cum sunt cele ale savantului prof. dela Sorbona, Charles Guignebert. Iată ce scrie pe pagina ultimă a volumului său „Creștinismul medieval și modern”: „Biserica greacă — zice el vorbind de cea ortodoxă, — a avut norocul că până în zilele noastre credincioșii ei putem zice că aproape nu s’au mișcat. Lumea modernă s’a făcut alături de ei și fără ei; știința nu i-a turburat, iar critica le-a rămas cu totul streină. Însă iată că aceasta se schimbă, căci prăbușirea țarismului interesat a menținea obscurantismul în sfânta Rusie, anunță fără întârziere tulburarea care se prelungește, aurora vremurilor științei; căci popoarele balcanice vor intra în mișcarea vieții occidentale; căci supușii ortodocși ai marelui imperiu turc vor înceta a considera existența lor politică și gruparea lor etnică în funcțiune de o confesiune religioasă. Ora laicizării culturii va suna pentru toate popoarele. Deșteptarea lor va fi lentă fără îndoială, însă ea a început deja și când va fi completă Biserica greacă (ortodoxă), profitând de faptul că ea nu este încătușată printr’un sinod de Trident, (ca biserica catolică) va afla poate mijloacele de a se adapta noilor necesități religioase cari se vor afirma atunci. Ne putem îndoi de reușita ei, dar dacă nu va reuși putem

fi siguri că va pieri“. Deci în fața curențelor de laicizare și antireligioase cari bântue societatea apuseană și cari în orient se manifestă sub forma bolșevismului ateu, noi trebuie să începem fără întârziere clădirea bisericii vii a lui Hristos. Începutul să-l facem prin tinerime. Sofron Vlad.

Congresul Uniunii Advocaților din România.

În ziua de 8 Septembrie c., după terminarea serviciului divin, s’a deschis în Cluj congresul Uniunii Advocaților din România, în Sala Teatrului Național, sub prezidenția dlui adv. *Const. L. Naumescu*, de față fiind P. Sf. Sa Episcopul nostru *Nicolae Ivan*, dl Mihai Popovici, ministrul Justiției, Dr. Emil Hațeganu, ministrul Ardealului, biroul Uniunii Advocaților, reprezentanții celorlalte biserici, a Magistraturii și a Armatei, delegați ai barourilor din întreagă țara.

Cel dintâi a luat cuvântul dl Dr. Alex. Dragomir, decanul baroului advocaților din Cluj și vice-președinte al Uniunii, care într’o magistrală cuvântare a arătat meritele, activitatea națională, culturală și juridică a advocaților români din Ardeal și părțile alipite, în secolul al XIX și XX.

A urmat cuvântarea dlui *Const. L. Naumescu*, ca președinte al Uniunii, vorbind despre procesul memorandumului și eroii lui, dela purtarea căruia se împlinesc 40 de ani. Salută, declarându-l de președinte de onoare pe dl Dr. Teodor Mihali, singurul supraviețuitor din cei 14 condamnați în procesul memorandumului.

Dl T. Mihali luând cuvântul, descrie cum a decurs procesul memorandumului și citează curajoasa cuvântare rostită de Dr. Ioan Rațiu, în numele acuzaților.

Urmând salutul autorităților, vorbește dl Mihai Popoviciu, ca ministru al Justiției, apoi Prea Sfinția Sa în numele bisericii rostește următoarea cuvântare:

Aduc salutul bisericii și dau Binecuvântarea Noastră Arhierescă, asupra Asociației membrilor corpului advocaților din țară.

Ar trebui să vă salut în biserica catedrală care stă neterminată și în fața căreia trebuia să stea falnică, proiectată statuie a

lui Avram Iancu, și el fost avocat, care la vreme de nevoie a încins sabia și s'a făcut eroul nostru legendar. „Regele Munților“. Poate că fiind această statuie nu trecea neaniversată ziua împlinirii de 60 de ani dela moartea lui, amintită de dl președinte Naumescu.

În trecutul nu tocmai îndepărtat avocații României mici, prin inteligența lor scăpătoare, prin cunoștințele lor despre adevărurile eterne și dreptate, au înscris cele mai glorioase pagini în istoria țării. Un Tache Ionescu, un C. Disescu, un Delavrancea, — ca să vorbesc numai de cei câțiva trecuți la cele eterne, — prin darul lor oratoric, dela bara judecătorească și dela Tribuna parlamentului, au devenit nemuritori.

La noi în Ardeal, — avocații apărători ai drepturilor poporului, — au avut un rol și mai important. În procesele seculare, cu proprietarii mari, pentru pășuni și păduri, în procesele urbariale, în procesele de presă, și în procesul cel mare al Memorandului, avocații români au stors admirațiunea lumii, prin teza „Drepturile popoarelor nu se discută ci se afirmă“, care teză a eșit biruitoare și ne-a dus la ziua învierii.

Advocați ca Vincențiu Babeșiu, Emanuel Gojdu, Dr. Ioan Rațiu, Dr. Coriolan Bredicean, Emanuel Ungurean, Partenie Cosma, — vorbind tot numai de cei morți, — au reputat succese de cari și cu cari ne mândrim azi, în viața noastră publică de aici.

Azi domnilor nu știm de ce, imoralitatea și disprețul de legi, au devenit atotputernice. Demagogia își poartă veleitățile dela un colț al țării până la celalalt și magistratura stă de multe ori neputincioasă în fața acestor stări dureroase.

Dvoastră sunteți chemați să întronafi iar respectul pentru lege și să îl întronafi față de toți cei ce sunt călcători ai legilor omenesti și dumnezeesti. Să reabilitați nimbul și respectul de odinioară al avocatului român, ca cei păcătoși să se teamă de asprimea legii, iar cei dreți și cinstiți să afle sprijinul Dvoastre, ca să se creeze în țara noastră o atmosferă de adevărată libertate și legalitate, care să nu lase a se făuri legi imorale, cari decretează nimicirea avutului celor ce au strâns câte ceva cu cinste și

omenie, ca să se acopere datoriile făcute de unii risipitori. (Aplauze frenetice).

Lăsați să sune glasul Dvoastre până în cele mai îndepărtate colțuri ale țării, că avocații români sunt și vor să fie peatra de temelie a unor stări dorite, cari să înalțe demnitatea și prestigiul țării.

Acesta e cuvântul bisericii la întrunirea Dvoastră de azi.

Prea Sfinția Sa a fost îndelung aplaudat.

Au mai rostit cuvântări de salut al Congresului, dnii Ion Agârbiceanu, canonic în numele bisericii unite, Dr. Deleu, primarul municipiului Cluj, o vorbire memorabilă a ținut și profesorul Dr. Iuliu Hașeganu, în numele „Atrei“.

Congresul a continuat după masă și în ziua următoare.

P. Sf. Sa în ziua de Joi a dat o masă la care au participat dnii miniștrii și membrii biroului Uniunii Avocaților în frunte cu președintele Const. L. Naumescu.

ÎNAINTE DE CHRISTOS

Ioan Botezătorul.

„Pocăiți-vă, că s'a apropiat împărăția cerurilor.“
Matei 3, 2.

La plinirea vremii, atunci, când lumea dela un capăt la altul gemea în brațele desnădejdiei, la râul Iordanului Ioan Botezătorul vestește cel mai însemnat eveniment din istoria omeniei: venirea Mântuitorului.

Când s'a născut, tatăl lui, smeritul preot Zaharia a prorocit, zicând: „Și tu pruncule, prorocul celui prea înalt te vei chema, că vei merge înaintea feții Domnului, să gătești căile lui.“

Și acum prorocia se îndeplinea; ca un glas de leu, care bagă în groază animalele deșerturilor, ca o trâmbiță de chemare, cuvintele lui răsunau aspre și atrăgeau atențiunea obștească: „Pocăiți-vă, că s'a apropiat împărăția cerurilor.“ „Gătiți calea Domnului, drepte faceți cărările lui.“

Poporul lui Israil, care trăia numai în așteptarea lui Mesia, mergea la el din toate părțile. Vameși, farisei, soldați și oameni de toată categoria au apucat drumul Iordanului către Ioan. Ci cuvintele lui de întâmpinare erau aspre de tot: „pui de nă-

pârci, cine v'a pus să fugiți de mânia cea viitoare? — Voi vreți să eșiți întru întimpinarea celui ce vine? — Voi vreți să fiți cetățenii împărăției mesianice? — Voi, farisei fățarnici, vameși lacomi, soldați asupritori? — Voi? — Credeți, că se găsește și pentru voi un loc în împărăția Domnului?”

Dar cel ce rostea cuvinte aspre avea un suflet plin de compătimire; și când vedea frunțile plecate, când vedea în ochii ascultătorilor desnădejdea, i se făcea milă de ei și le zicea: Nu desnădăjduiți! Pe seama ori-cui, deci și pe seama voastră este posibilă mântuirea. — Pocăiți-vă! — Faceți fapte vrednice de pocăință! — Voi, fariseilor, nu fiți mândrii cu originea voastră dela Avraam și cu îndeplinirea exactă a formalităților religioase, că fiul lui Dumnezeu nu caută la față, ci la inimă! — Voi, vameși, nu lăcomiți să adunați comori pe nemuncite și cu nedreptul, că nu veți câștiga nimic dobândind lumea toată și pierzându-vă sufletul! — Voi, soldați, îndesuliți-vă cu plata voastră.

Pocăiți-vă!

La auzul acestor cuvinte, în sufletele celor-ce nădăjduiau sincer mântuirea, se reîntorcea nădejdea. Și întrebau: ce să facem, ca să fim vrednici de a ieși întru întimpinarea Domnului? Răspunsul lui Ioan este eternizat în Evanghelia dela Luca: „Cel ce are două haine, să dea celui ce nu are, și cel ce are bucate, așijderea să facă.” (3, 11).

Pocăiți-vă!

Mii de oameni intrau în apa Iordanului, primind botezul pocăinței în semn că vreau să începă o nouă viață.

Dar nu toți. Unii veneau la el nădăjduind să afle în pustie pe crainicul viitorului Împărat, care va lua în stăpânire moștenirea lui Avram, a lui David și a lui Solomon, adunând oaste și pregătindu-o pentru biruința finală. Când vedeau aceștia pe modestul anahoret îmbrăcat în haină aspră, legat cu o funie la brâu în loc de sabie, când le auzeau repeșite până la banalitate aceleași cuvinte de îndemn la pocăință, se îndepărtau disprețuitori.

Pentru alții, cuvintele lui de muștrare erau supărătoare și își ziceau: cine este acesta, că îndrăznește să ne deie nouă lecții de bună purtare? De ce atrage oamenii

dela ocupațiunile lor zilnice, îmbătându-i cu visuri deșarte?

Și reîncepu vecinica luptă între purtătorul cuvântului lui Dumnezeu și stăpânitorii lumii acesteia. Irod, Irodiada și sfetnicii lor de-oparte, de cealaltă parte Ioan Botezătorul singur, fără nici o putere lumească, având doar simpatia celor umiliți și disprețuiți de partea lui. Rezultatul acestei lupte poate fi ușor ghicit; cel din urmă dintre proroci a avut și el soarta înaintașilor: a plătit cu viața îndrăzneala lui de a croi drum nou pe seama omenimei, îndrumându-o către Mântuitorul.

Dar ceea-ce îl face viu pe om este sufletul. Pe acesta călăii lui Irod n'au putut să-l aducă jertfă destrăbălării unei femei și încăpăținării unor oameni, cari nu voiau să renunțe la situațiile lor sociale. Ioan Botezătorul a murit, dar cuvintele lui au rămas vecinice și au ajuns să fie piatra din capul unghiului a împărăției lui Dumnezeu:

„Pocăiți-vă!”

Numai îndeplinind această condițiune, oamenii pot să ajungă la Christos și să-l urmeze. Pentru a ne putea împărtăși de botezul în duhul lui Iisus, va trebui să facem drumul de peregrinaj la Iordan și să primim dela Ioan botezul pocăinții.

Căci oamenii de atunci și oamenii de azi suntem aceiași: farisei fățarnici, vameși lacomi și ostași asupritori. De aceea îndemnul lui Ioan are și va avea vecinic aceeași însemnătate: „Pocăiți-vă, că s'a apropiat împărăția cerurilor!”

În înțelesul lui de toate zilele cuvântul pocăință înseamnă părerea de rău pentru păcatele săvârșite. În gura Înaintemergătorului avea un senz mai adânc. Înseamnă totala noastră desbrăcare de ori-ce deșertăciune lumească, de ori-ce îndem al cărnii. Mântuitorului îi trebuiesc inimi desbrăcate de ori-ce patimă, căci numai într'acestea este loc destul pentru comorile lui: credință, iubire și nădejde.

Renașterea noastră se face prin apa pocăinții și prin duhul evangheliei.

Și fiindcă drumul acesta a fost croit pe seama noastră de Ioan cel destinat din pân-tecele mamei sale pentru slujba Domnului, el se numește: Înaintemergătorul. Cel dintâi martir al creștinătății, cel din urmă dintre profeți.

El este puntea de trecere dela Testamentul vechiu la Testamentul nou. Dela Dumnezeu, care grăia fiilor săi aleși prin proroci, dela Dumnezeu legii și al osândei la Dumnezeu, care s'a pogorît între oameni spre a le aduce îndurare și mântuire.

Este prorocul, care a vestit venirea apropiată a împărăției lui Dumnezeu și a murit fără să o vadă. Că deși i-a descoperit glas dumnezeiesc prezența între oameni a Mesiei, în sufletul lui scârbit de răutatea oamenilor mai era o umbră de îndoială. Deaceia a trimis solie la Iisus, cu îndatorirea să aducă răspunsul lui categoric la întrebarea: „Tu ești acela ce vine, au pe altul să așteptăm?” În umezeala închisorii, în pragul morții a avut mângăerea să audă răspunsul Mântuitorului: „Mergând spuneți lui Ioan cele ce auziți și vedeți: orbii văd și schiopii umblă, leproșii se curețesc și surzii aud, morții se scoală și săracilor bine se vestește.” (Matei 11, 3—5). Erau cuvinte procești și se refereau la Mesia.

Acum putea să moară liniștit. Irod putea să-i ia capul, dar nu-i putea lua convingerea, că împărăția lui Dumnezeu e aproape de realizare.

Acuma era sigur, că propovăduirea lui în pustie n'a fost zădarnică; omenimea putea să tragă cel mai mare folos de pe urma cuvintelor Lui: „pocăiți-vă, că s'a apropiat împărăția cerurilor”.

În zilele noastre, cuvintele acestea au răsunetul de atunci. Unii îl ascultă, alții îl disprețesc, alții îl osândesc, ca pe unul ce ne strică bucuriile zilnice.

Totuși, drumul mântuirii are cea mai importantă stațiune în pustia Iudeii, la Ioan Botezătorul.

El este propovăduitorul trist al veseliei ce va să vină.

Mâncător de lăcuste în preajma uspățului.

Cel din urmă proroc și cel dintâi martir.

Creștinismul porcede dela cuvintele Lui: „Pocăiți-vă, că s'a apropiat împărăția cerurilor!”

Pr. Ioan Goron.

Atragem atențiunea cefitorilor noștri preoți, asupra articolelor semnate de pr. Sofron *Vlad* profesor de religie, în chestiunea atât de actuală a catehizației.

Nobilitarea popii Gavril Ilea din Bârgău.

(19 Februarie 1682).

Acest popă Gavril Ilea era din Bârgăul-de-sus, adică Josenii-Bârgăului de acum. Pentru lămurirea localității observ că, în trecut valea Bârgăului era împărțită în 2 grupuri mari, Bârgăul-de-jos și de sus. Cel dintâi era format din satul Rusul-Bârgăului, iar cel din urmă din celelalte 6 sate anume: Joseni, Mijloceni, Suseni, Prund, Bistrița și Tiha.

După cât se știe din notițele ce le-am cules, popa Gavril Ilea zis Secară era un preot de frunte și bogat în valea Bârgăului. Lui îi încredințează popa Miron din Sângeorz, ca unui frate ce-i era, zidirea bisericii din Rusul-Bârgăului, pe care popa Miron o clădește după anii 1650 în dar credincioșilor din numita parohie. Păstorirea lui a fost de lungă durată. Datorită istețimii sale și caracteristicii lui de „adevărat păstor sufletesc” cum însuș principele îl numește, a putut obține favorul de „nemeș” dela darnicul principe Apafi, care în anul 1667 a cercetat Bârgăul.

Drept recunoștință Apafi, la 19 Februarie 1682, îl ridică „pe popa Gavril și Sălăvăstru, Drafota, Login, Grigore, Ioan și Toader a lui născuți feciori” la rangul de nobil și „dă de știre cu această înștiințare tuturor acelora căror li se cuvine a ști, că noi de-oparte prin recomandăția credincioșilor noștri sfințici, de altă parte pentru arătate și de cinste vrednice făcute și nouă plăcute lucruri și vrednicii, îl cinstim.

„Pentru cunoștința acestei adevărate și depline nemeșii li s'a dat lor acest semn crăesc și semn de pavază albastru. Înlăuntru într'ânsul (adică în semn) un om cu haine preotești îmbrăcat, care ține în mâinile sale cartea sfintei Scripturi. De-asupra semnului de pavază este un coif de fier pus și cu o stemă crăiască acoperit, care cu multe mărgelile și pietrii scumpe îi împodobit”.

Natural că, această situație excepțională aducea multe îmbunătățiri în viața socială. Era considerat în rândurile nemeșilor adevărați, se împărțeau de cinstea acestora, slobozenie și alte daruri pe cari aceștia le primiau. Pentru trebuințele de manifestare „după obiceiul altor adevărați,

născuți, ne'ndoiți și însemnați nemeși", i se îngăduie a purta semnul pe tot feliul de arme, țințe, steaguri, peceți, inele, case și mormânturi.

Acest sistem de împărtășire a darului libertății, este încă o dovadă despre aspirările și năcazurile în cari se sbătea preoțimea unui popor de baștină, dar despoiat de orice drept omenesc.

Am spicuit aceste date din trecut, de pe copia diplomii de nobilitare ce se află în colecția mea de acte vechi. Scopul meu a fost ca, cununa numelor de preoți „nemeși“ să fie întregită și cu a acestui popă vrednic, a cărui viață se va oglindi mai desăvârșit în lumina faptelor întregului ținut, ce 'ncurând le voiu descrie. Pr. T. Ciuruș.

* CRONICA *

Sfințire de biserică. Duminecă, în 18 Sept. c., se va săvârși sfințirea bisericii din *Chiochiș*, protopopiatul Dejului, de către P. Sf. Sa *Dr. Ioan Stroia*, episcopul Armatei, ca mandatar al Prea Sf. Sale Episcopului nostru. Din centru va fi însoțit de prot. D. Antal și protodiacon *Dr. Ioan Vască*, precum și de corul episcopiei.

La examenul de cvalificație preoțească, ținut în săptămâna trecută, au reușit cu *foarte bine*: *Biji Dumitru, Bompa Traian, Clonța Ion, Coteș Radu, Filip Aurel, Moldovan Constantin, Puia Nicolae, Rusu Dumitru, Șendrea Pavel*, — *bine*: *Apahidean Ioachim, Albu Gheorghe, Bărdășan Carol, Bunea Ion, Bucur Teodor, Chiorean Ion, Cioara Constantin, Drăgoi Teodor, Grobei Eugen, Groza Laurențiu, Hânza Ion, Matei Vasile, Todea Valer, Vârvaș Valer.*

Asasinarea preotului Ioan Ursa din Meteș. Dumineca trecută ne-a sosit îngrozitoare veste că venerabilul preot Ioan Ursa din Meteș, protopopiatul Albei Iulia în vârstă de 74 ani, în noaptea de Sâmbătă înspre Duminecă (4 Sept.) a fost călcat de hoți (streini de comună) cari sculându-l din somn i-au cerut bani. În spaima lui preotul, care auzea cam greu, se vede că a făcut un gest de împotrivire, căci bandiții l-au lovit cu un topor omorându-l pe loc. La

strigătul lui de moarte s'a trezit și preoteasa, pe care apoi hoții terorizându-o au silit-o să le dea banii ce-i avea și câteva obiecte de aur. Smulgându-i și cerceii din urechi, preoteasa a căzut leșinată. Până s'a trezit și a dat alarma în sat hoții au dispărut. — În mormântarea a avut loc în ziua de Marți, 6 Septembrie c., în jalea întregului sat și regretul întregului protopopiat. — Bunul Dumnezeu să-l odihnească între mucenicii Lui.

Sfințire de cruce în Ocna-Dejului. Această parohie la înființarea căreia în anul 1928 s'au pus atâtea piedeci, iar după înființare i s'au înfățișat ca în caleidoscop atâtea ademeniri pentru a o destrăma, astăzi este în deplină înflorire. Inscricția de pe crucea așezată în marginea din spre miază-zi a comunei, vestește trecătorilor pe drum că credincioșii români ortodocși o au ridicat, dând dovadă că știu să se afirme prin contribuție benevolă chiar și în aceste împrejurări grele. Sfințirea s'a oficiat Duminecă înainte de sf. Marie prin P. On. protopop *Z. Manu dela Dej*, *Dr. V. Rebreanu* preot-profesor și parohul local *Alexandru Borda*, din îndemnul căruia s'a ridicat această sfântă Cruce.

Sanatorul Dr. Cozmuța. De mai mulți ani s'a ridicat în Cluj pe Cetățue (fosta Fellegvár) un sanator pentru bolnavii de plămâni. Sanatorul este clădit după principiile medicale cele mai moderne și condus de dl *Dr. Cozmuța*, proprietarul instituției, specialist reputat, cu experiență îndelungată în străinătate. Aranjat cu tot confortul necesar acest așezământ umanitar oferă multor bolnavi tămăduirea și alinarea suferințelor. Direcțiunea Sanatorului, având în vedere vremile grele prin cari trece și preoțimea română, a luat hotărîrea să ofere o reducere de taxe de zece procente atât la întreținere cât și la tratamentul medical pe seama preoților și a familiilor lor, cari sufăr de boli pulmonare. Preoțimea și familiile preotești, cari au nevoie de tratament, vor găsi aci cu mijloace reduse o îngrijire bună și pricepută în tămăduirea acestor boale. Aducem aceasta la cunoștința celor interesați ca să caute să beneficieze de favorurile oferite de acest sanator.